

Julkisten menojen hintaindeksi

2017, 3. vuosineljännes

Julkisten menojen hintaindeksi laski kuntataloudessa ja valtiolla

Julkisten menojen hintaindeksi laski valtiolla Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 0,8 prosenttia vuoden 2017 kolmannella vuosineljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi laski 1,6 ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 1,9 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2010=100, 3. neljännes 2017

Indeksi (2010=100)	Pisteluku ¹⁾	Vuosimuutos-% 2015–2016	Vuosimuutos-% III/2016–III/2017 ¹⁾
Valtiontalous	109,3	0,2	–0,8
Kuntatalous	107,6	0,8	–1,6
– Kunnat	107,2	0,9	–1,6
– Kuntayhtymät	109,2	0,5	–1,4
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	108,0	0,2	–1,9

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin lasku johtui pääasiassa siirtomenojen, sekä palkkojen ja muiden henkilöstömenojen laskusta. Indeksien laskua hillitsi tavaroiden ja palveluiden, sekä maksettujen eläkkeiden kustannusten hienoinen nousu. Kuntatalouden menojen hintaindeksin laskuun vaikutti henkilöstö ja käyttökustannusten kustannusten lasku. Kuntatalouden hintaindeksin laskua hillitsi aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannusten nousu.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen).....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen).....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen)

Menolaji	Indekspisteluku	Neljannesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
Yhteensä (1-3), pl. liikelaitokset	107,5	0,0	-1,6
1. Käyttökustannukset	108,5	0,0	-1,6
1.1. Henkilöstökustannukset	106,2	0,1	-3,5
1.1.1. Palkat ja palkkiot	110,1	0,1	-1,1
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	93,2	0,1	-12,2
1.1.3. Maksetut eläkkeet	110,6	0,0	0,6
1.2. Tavaroiden ja palvelujen ostot	109,8	0,0	-0,7
1.2.1. Aineet, tarvikkeet ja tavarat	110,6	-0,3	1,7
1.2.2. Palvelujen ostot	109,7	0,0	-1,1
1.3. Muut käyttökustannukset	109,7	0,0	-0,1
1.3.1. Sisäiset vuokramenot ja vyörytykset	109,9	-0,1	0,5
1.3.2. Muut käyttökustannukset, muut	109,5	0,1	-0,5
1.4. Poistot ja arvonalentumiset	110,9	-0,3	0,4
1.4.1 Poistot	110,9	-0,3	0,4
2. Investointimenot	103,8	0,0	-0,4
3. Rahoitusmenot	29,6	-5,1	-35,2
4. Liikelaitokset	108,2	-0,1	-0,7
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	107,6	0,0	-1,6

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen)

Tehtäväalue	Indekspisteluku	Neljannesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	107,6	0,0	-1,6
1 Yhteensä, pl. liikelaitokset	107,5	0,0	-1,6
11 Yleishallinto	109,0	0,0	-1,3
12 Sosiaali- ja terveystoimi	108,9	0,1	-1,7
121 Sosiaalitoimi	108,1	0,1	-1,8
122 Terveystoimi	109,3	0,0	-1,7
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	106,0	0,0	-2,2
131 Opetustoimi	105,5	0,1	-2,2
132 Kulttuuritoimi	109,7	0,0	-1,3
14 Muut palvelut	106,6	0,0	-1,0
15 Liiketoiminta	104,8	0,0	-0,8
2 Liikelaitokset	108,2	-0,1	-0,7

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	109,3	0,0	-0,8
1. Kulutusmenot	111,8	0,1	-0,4
1.1. Palkat ja muut henkilöstömenot	112,1	0,1	-2,1
1.1.1. Palkat ja palkkiot	114,6	0,1	-0,9
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	101,1	0,1	-8,2
1.2. Maksetut eläkkeet	110,6	0,0	0,6
1.3. Tavarat ja palvelut	112,8	0,0	0,7
2. Siirtomenot	108,4	0,0	-0,9
2.1. Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	108,4	0,0	-1,8
2.2. Siirtomenot elinkeinoelämälle	113,6	0,0	0,7
2.3. Siirtomenot kotitalouksille	106,2	0,0	-0,9
2.4. Siirtomenot yleishyödyllisille yhteisöille	106,7	0,1	-1,1
2.5. Maksusuudet EU:lle	115,7	0,0	0,9
2.6. Siirtomenot ulkomaille	115,7	0,0	0,9
3. Reaalisijoitukset	109,6	0,1	0,8
4. Finanssisijoitukset	113,6	0,0	0,7
5. Muut menot	110,0	0,0	0,7

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2010=100, Q3/2017 (ennakollinen)

Hallinnonala	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	109,3	0,0	-0,8
01 Yleinen hallinto	111,2	0,0	-1,3
02 Ulkoasiainministeriö	114,0	0,0	0,1
03 Sisäministeriö	110,0	0,1	-1,1
031 Poliisi	109,6	0,1	-1,1
032 Rajavartiolaitos	109,3	0,1	-1,1
033 Sisäministeriö - muut	111,9	0,1	-0,8
04 Puolustusministeriö	114,8	-0,1	-1,1
05 Valtiovarainministeriö	110,1	0,1	-0,6
06 Opetusministeriö	107,2	0,1	-1,7
062 Opetusministeriö - muut	107,2	0,1	-1,7
07 Maa- ja metsätalousministeriö	112,5	0,0	0,3
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	112,5	0,1	0,6
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	110,7	0,0	-0,6
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	106,4	0,0	-0,9
11 Ympäristöministeriö	111,8	0,0	-0,6

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3. Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastoneljänneksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 27.10.2017 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2016	0,1	0,1	0,0
	II/2016	0,3	0,3	0,0
	III/2016	0,2	0,2	0,0
	IV/2016	0,2	0,2	0,0
	I/2017	-0,6	-0,6	0,0
	II/2017	-0,8	-0,8	0,0
Kuntatalous	I/2016	1,2	1,2	0,0
	II/2016	0,9	1,0	-0,1
	III/2016	1,2	1,2	0,0
	IV/2016	0,1	0,2	-0,1
	I/2017	-1,2	-1,2	0,0
	II/2017	-1,6	-1,6	0,0
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2016	0,3	0,3	0,0
	II/2016	0,5	0,5	0,0
	III/2016	0,2	0,2	0,0
	IV/2016	0,2	0,3	-0,1
	I/2017	-1,7	-1,7	0,0
	II/2017	-1,9	-1,9	0,0

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukosten indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2008 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden indeksin painot ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätösten summien mukaiset. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtäväalueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kahteen erillisindeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2008 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan. Valtion hankintamenoihin vuodelle 2008 on lisätty arvonlisävero.

Kuntatalouden indeksin painona ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa. Kuntatalouden hintaindeksissä tavaroiden ja palvelujen hintaan sisältyy arvonlisävero. Tehtäväluokittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Kokonaisindeksissä sisäisiä vuokra ei ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä. Vuosimuutosten tarkentuminen aikavälillä 2009–2011 on ollut keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä niin valtiontalouden ja kuntatalouden hintaindeksien kuin peruspalvelujen hintaindeksinkin (KUPHI) kohdalla.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Petri Mäkinen 029 551 2955

Pentti Wanhatalo 029 551 2685

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)